

ข้าพระพุทธเจ้าขอสดุดี “แม่ของแผ่นดิน”

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ
พระบรมราชชนนีพันปีหลวง

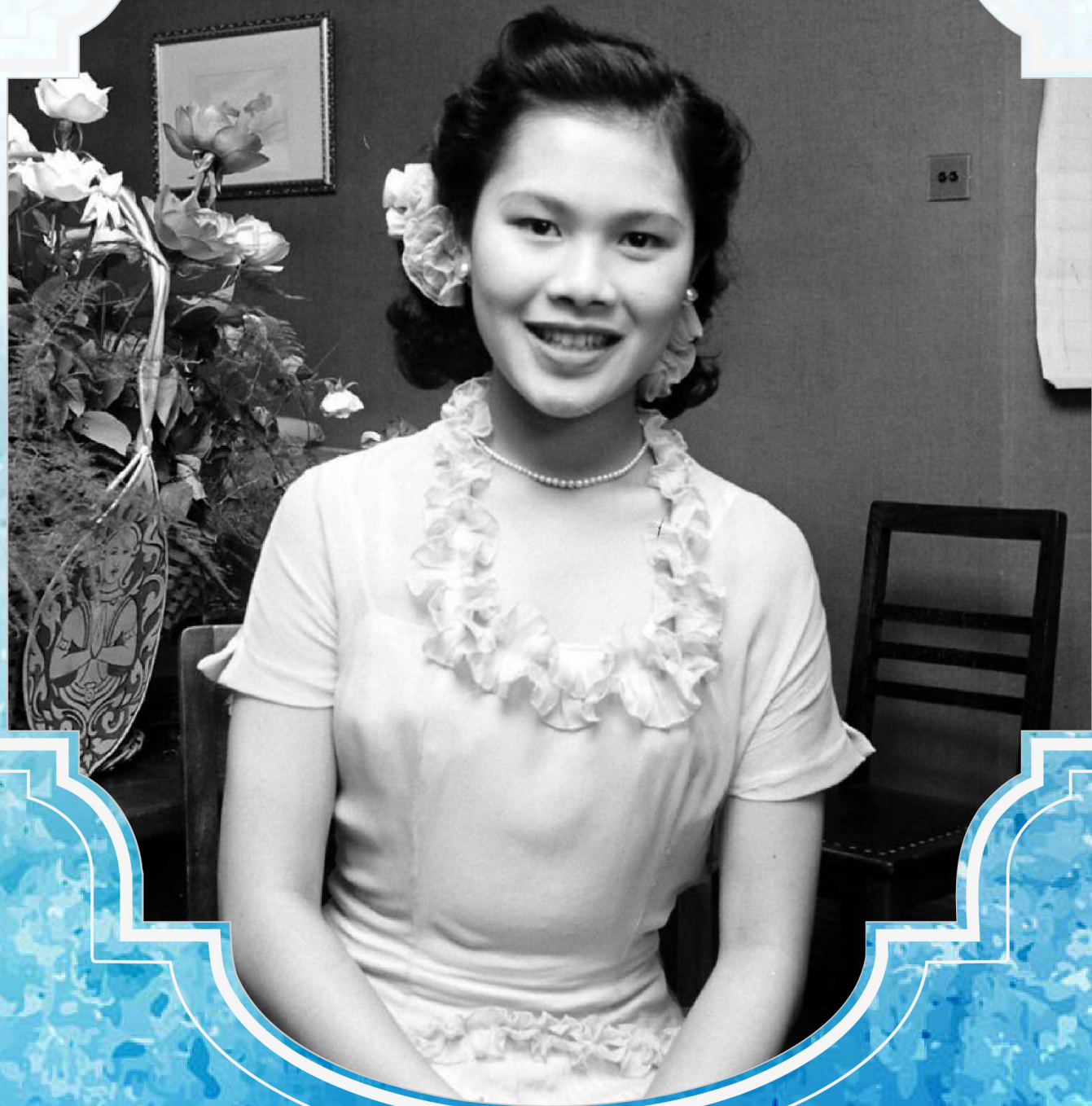

“ผู้เป็นศรีแห่งกิตติยากร”

สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง ทรงเป็นพระธิดาองค์ใหญ่ของ หม่อมเจ้านักขัตมงคล กิตติยากร กับ หม่อมหลวงบัว กิตติยากร (สนิทวงศ์ ณ ออยุธยา) พระราชสมภพเมื่อวันศุกร์ที่ ๑๒ สิงหาคม พ.ศ. ๒๔๗๕ ตรงกับวันขึ้น ๑๑ ค่ำ เดือน ๙ ปีวอก มีฐานันดรเมื่อแรกพระราชสมภพคือ หม่อมราชวงศ์ มีพระภาคาคือ ม.ร.ว.กัลยาณกิติ์ และ ม.ร.ว.อดุลกิติ์ และพระชนนีชื่อก็คือ ม.ร.ว.บุษบา

สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินีในพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระกรุณาพระราชทานนามว่า "สิริกิติ์" มีความหมายว่า "ผู้เป็นศรีแห่งกิตติยากร"

“การศึกษา”

ม.ร.ว.สิริกิติ์ เข้าเรียนแผนกอนุบาลที่ โรงเรียนราชินี ปากคลองตลาด จนถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ ๑ ก็ต้องออกจากโรงเรียน เพราะเกิดสงครามมหาเอเชียบูรพา เพื่อความปลอดภัยจึงต้องย้ายเข้าศึกษาที่ โรงเรียนเซนต์ฟรังซิสซาเวียร์ คอนแวนต์ ตำบลสามเสน จนถึงชั้นมัธยมศึกษา เมื่อสงครามมหาเอเชียบูรพาสงบลง ม.ร.ว.สิริกิติ์ ต้องตามเสด็จ หม่อมเจ้านักขัตรมงคล ไปพำนักยังต่างประเทศ เนื่องด้วยต้องเสด็จไปดำรงตำแหน่งอัครราชทูตประจำประเทศในยุโรป ได้แก่ อังกฤษ เดนมาร์ก และฝรั่งเศส ตามลำดับ ระหว่างที่ศึกษาอยู่ที่ประเทศอังกฤษ ม.ร.ว.สิริกิติ์ ได้ศึกษาภาษาอังกฤษและฝรั่งเศส ควบคู่ไปกับการเรียนเปียโน เพราะมุ่งหวังจะเป็นนักเปียโนอาชีพ แม้จะต้องตามเสด็จ หม่อมเจ้านักขัตรมงคล อีกหลายหน แต่ก็ยังทรงฝึกซ้อมอย่างหนักเช่นเดิม

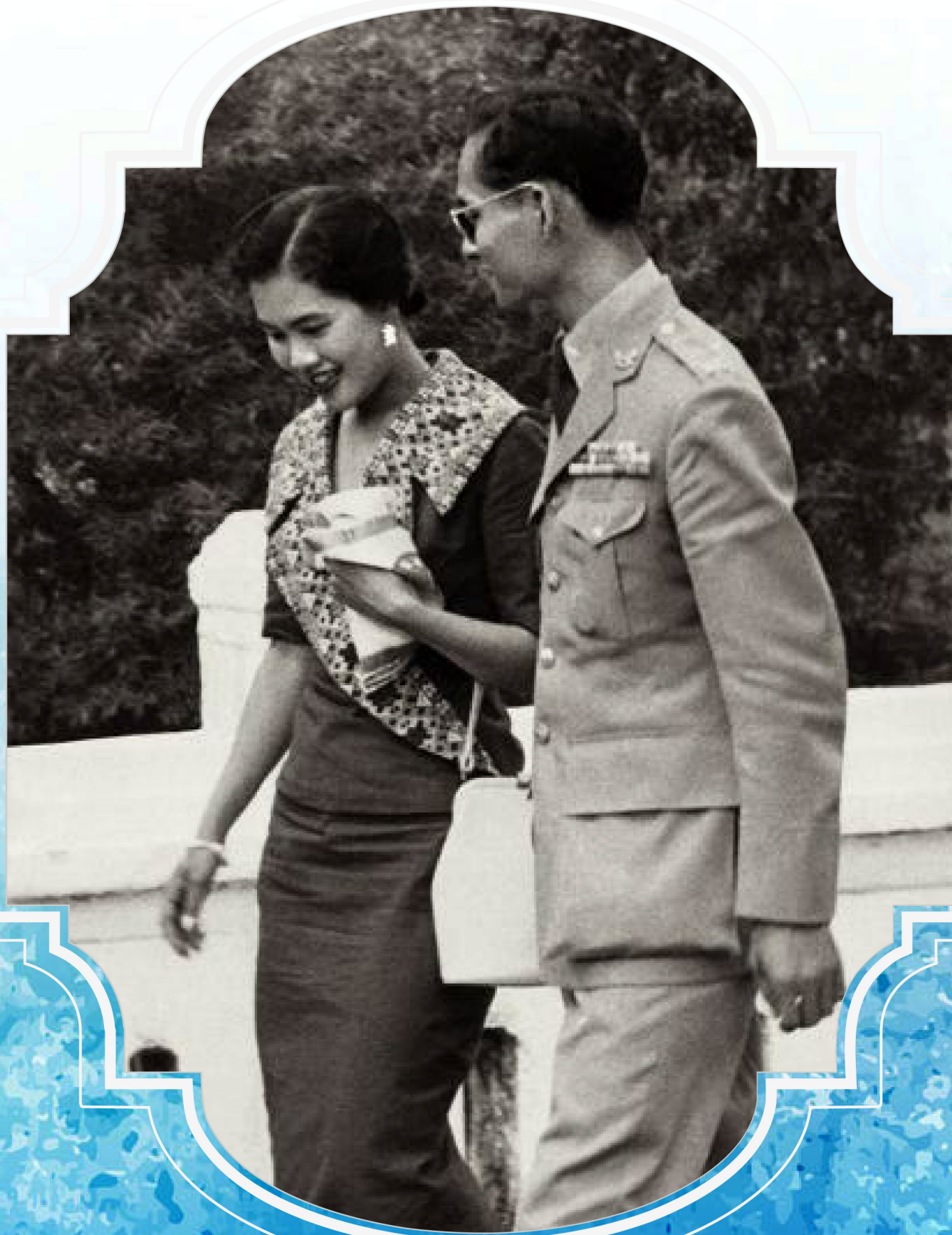
“พระอัจฉริยภาพทางด้านดนตรี”

ม.ร.ว.สิริกิติ์ สนใจเรียนเปียโนและมีพรสวรรค์เป็นพิเศษ พระอาจารย์ผู้ฝึกสอนได้ชมว่า ทรงมีวิถุญาณศิลปินิติดตัวมาแต่กำเนิด สามารถอ่านโน้ตและร้องเพลงได้ถูกต้องตามจังหวะ สามารถทรงเปียโนได้ยอดเยี่ยมยิ่งกว่าเด็กทุกคนในวัยเดียวกัน

แม้ต้องเดินทางบ่อยครั้ง แต่ก็ยังทรงอุตสาหะฝึกซ้อมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อหาโอกาสเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยการดนตรีที่มีชื่อเสียงของปารีส คือ Conservatoire National de Musique

ภายหลังเมื่อดำรงพระอิสริยยศเป็น สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ ได้ทรงถ่ายทอดวิชาดนตรีแก่พระราชโอรสและพระราชธิดาทุกพระองค์ และทรงตั้งวงดนตรีส่วนพระองค์ขึ้นเพื่อเล่นดนตรีถวายเฉพาะพระพักตร์ชื่อ วงเดอะ แอนด์ซั่ม นักดนตรีและนักร้องประกอบด้วยข้าราชการ ทหาร ตำรวจในราชสำนัก และได้ทรงพระราชนิพนธ์เพลงไว้จำนวนหนึ่งด้วย

“นางแก้ว”

*“ข้าพเจ้าคิดถึงแต่เรื่องที่จะอยู่กับคนที่ข้าพเจ้ารักเท่านั้น
ไม่ได้นึกไปไกลถึงหน้าที่และภารกิจของพระราชินีเลย”*

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
ได้พบกับ ม.ร.ว.สิริกิติ์ เป็นครั้งแรกเมื่อ พ.ศ. ๒๔๙๑ ณ กรุงปารีส
เนื่องจากทรงโปรดการดนตรีเป็นพิเศษ
และ ม.ร.ว.สิริกิติ์ ก็สนใจและเข้าใจในศิลปะแขนงนี้เช่นเดียวกัน
ยิ่งทำให้ความสัมพันธ์ของทั้งสองพระองค์แน่นแฟ้นขึ้น

วันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๔๙๓ พระราชพิธีราชาภิเษกสมรสใน
พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
กับ ม.ร.ว.สิริกิติ์ จัดขึ้น ณ วังสระปทุม
โดยมีสมเด็จพระศรีสวรินทิราบรมราชเทวี พระพันวัสสาอัยยิกาเจ้า เสด็จฯ เป็นองค์ประธาน
สร้างความปลาบปลื้มใจแก่พสกนิกรชาวไทยทั่วประเทศ

“สมเด็จพระบรมราชินีนาถ”

วันที่ ๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๓๓ ซึ่งเป็นวันพระราชพิธีบรมราชาภิเษก
พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ สถาปนาเฉลิมพระเกียรติยศสมเด็จพระราชินีสิริกิติ์ ขึ้นเป็น
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
เสด็จทรงออกพระผนวชตามโบราณราชประเพณี

เมื่อวันที่ ๒๓ ตุลาคม - ๕ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๓๓
จึงได้โปรดเกล้าฯ แต่งตั้ง สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินี
เป็นผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ แล้วทรงสถาปนาพระอิสริยยศขึ้นเป็น
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ
อันมีความหมายว่า พระบรมราชินีผู้เป็นที่พึ่งของประชาชน

“มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ”

จากการที่ทรงติดตาม พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศรมหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ออกเยี่ยมเยียนราษฎรทั่วประเทศ เมื่อครั้งเสด็จฯ ไปทางภาคอีสาน ได้ทอดพระเนตรเห็นชาวบ้านที่แม้จะยากจนแต่ยังนุ่งผ้าไหมที่สวยงามแปลกมารอรับเสด็จ จึงทรงชักชวนให้รวมกลุ่มทอผ้าไหมและพัฒนารูปแบบมาอย่างต่อเนื่อง จนเกิดเป็น “มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพ” เมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๙

“ตอนนั้นยังไม่มีชื่อ มีชื่อหลังจากปฏิบัติงานมาได้ ๕ ปี เพราะข้าพเจ้าเห็นว่าการตั้งมูลนิธิหรือองค์กรอะไรขึ้น แต่เมื่อไม่มีผลงานออกมาปรากฏ ไม่มีประโยชน์อะไรเลย สู้ให้มีผลงานก่อนและให้คนได้รับความสุขจากผลงานนี้ แล้วค่อยตั้งมูลนิธิขึ้น แสดงให้ทุกคนเห็นว่าเขาสันับสนุนได้ ไม่ใช่เพื่อเจ้า”

เมื่อทรงรับไว้ในพระบรมราชูปถัมภ์ มูลนิธินี้จึงมีชื่อว่า “มูลนิธิส่งเสริมศิลปาชีพในสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ”

The Foundation for the Promotion of Supplementary Occupations and Related Technique of Her Majesty Queen Sirikit of Thailand

“วันแม่แห่งชาติ”

วันแม่แห่งชาติ ตรงกับวันที่ ๑๒ สิงหาคม ของทุกปี
ซึ่งตรงกับวันคล้ายวันพระราชสมภพของ
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
โดยเริ่มใช้วันดังกล่าวเป็นวันแม่แห่งชาติเมื่อ พ.ศ. ๒๕๑๙

นับเป็นพระมหากรุณาธิคุณอย่างยิ่งที่วันแม่แห่งชาติ ตั้งแต่ พ.ศ. ๑๕๕๒ เป็นต้นมา
สมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ พระบรมราชชนนีพันปีหลวง
ได้โปรดเกล้าฯ พระราชทานคำขวัญวันแม่แห่งชาติ
แก่สภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์
เพื่อจะนำไปเผยแพร่เทิดพระคุณแม่ทั่วประเทศ

“แม่ของแผ่นดิน”

“พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงสอนตลอดว่า
แผ่นดินนี้มีบุญคุณแก่ชีวิตพวกเรามากมายนัก
เพราะฉะนั้นชีวิตที่เกิดมาอย่าให้ว่างเปล่า
จงคอยตอบแทนให้รู้สึกเสมอว่าเป็นหนี้บุญคุณของแผ่นดิน”